

Borsamıza İletilen Genel Nitelikli Sorular ve Bunlara İlişkin Cevaplarımız

Soru- **Borsa İstanbul Kıymetli Madenler Aracı Kuruluşları ile Rafinerilerin İç Kontrol Sistemi ve Uyum Esasları Hakkında Yönergenin madde 1/2 bölümünde "Bu Yönerge Borsa İstanbul Kıymetli Madenler Piyasasına üye olan bankalar dışındaki kıymetli madenler aracı kuruluşları ile Borsa Rafinerileri Listesi'nde yer alan Türkiye'de kurulu rafinerileri kapsar. "ifadesi yer almaktadır. Bu durum da bankalar sorumlu tedarik zinciri (STZ) düzenlemelerinden muaf mıdır?**

Cevap- 2021/72 sayılı duyuru ile bankaların sadece Borsa İstanbul Kıymetli Madenler Aracı Kuruluşları ile Rafinerilerin İç Kontrol Sistemi ve Uyum Esasları Hakkında Yönerge'de (Yönerge) yer alan iç kontrol ve tedarik zinciri uyum görevlisi atama sürecinden muaf tutulduğu bildirilmiştir. Bunun sebebi bankaların halihazırda bir uyum birimine sahip olmasıdır. Tedarik Zinciri Uyum Görevlisi atama haricindeki tüm sorumlu tedarik zinciri yükümlülüklerine bankalar da tabiidir.

Soru- **Bankalarda, iç kontrol ve tedarik zinciri uyum görevlisi/görevlilerinin/kontak kişilerin mutlaka uyum birimlerinde çalışıyor olması mı gerekiyor?**

Cevap- Bankalardan istenen Borsa ve Bakanlık ile irtibatla en az iki adet kontak kişinin belirlenmesidir. Faaliyetler bankaların iç kontrol, denetim ve uyum gibi birden fazla birimi tarafından yürütülebilir. Sorumlu tedarik zinciri faaliyetleri ve düzenlemelere uyum sağlanması amacıyla ilgili bankanın kıymetli maden işlemlerini yürüten departman(lar)ından destek alınmalıdır.

Soru- **İç kontrol sistemi, risk yönetimi, izleme ve kontrol ve eğitim politikaları altında çok sayıda politikadan bahsediliyor. Tedarik zinciri faaliyetlerinin bütüncül olarak tek bir politikada takip edilebilmesi amacıyla, bu hususlara yer verilerek tek bir politika oluşturulması uygun mudur?**

Cevap- Tedarik zinciri faaliyetleri bütüncül olarak tek bir politikada takip edilebilir. Bu konudaki karar yükümlülerin yönetim kuruluna aittir.

Soru- **Eğitim programı tanımında, "...Tedarik zinciri düzenlemelerine uyum amacıyla kendi bünyesinde ve müşterileri ile gerçekleştirecekleri eğitim faaliyetleri..." ifadesi var. Müşterilere yönelik nasıl bir eğitim verilmesi bekleniyor?**

Cevap- İfade edilen müşteri aracı kurumların müşterileridir. Örneğin; bir kuyumcu Borsa üyesi değilse ithalat yetkisi bulunmamaktadır ve Borsa üyesi bir aracı kurum üzerinden aracılık kapsamında ithalat gerçekleştirebilmektedir. Düzenli olarak bu işlemi yapan Borsa üyesi olmayan kuyumcunun da en az STZ yükümlüsü Borsa üyesi aracı kurum kadar bu mevzuatı bilmesi ve STZ yükümlüsü iş partnerinin zor durumda bırakmaması gerekir.

Bankalar için ise altın alışverişi yapılan gişe memurunun son tüketiciye uyarılarda bulunması ve iç kontrol ve uyum görevlisinden/kontak kişisinden aldığı eğitimlerde edindiği bilgileri kısaca müşterisine aktarmasının faydalı olacağı düşünülmektedir.

Bir bütün olarak düşünüldüğünde yükümlünün müşterisi de tedarik zincirinin içindedir ve mümkün olan her süreçte müşteri de bilgilendirilmeli ve uyarılmalıdır.

Soru- İç kontrol sonuçlarına ilişkin yapılacak Ek 5A ve 5B formlarında denetlenen şube adedi bilgileri talep ediliyor. Burada, bildirim dönemlerinde işlem gerçekleştiren her şubede/birimde inceleme yapılması yönünde bir beklenti var mıdır? Örneğin ilgili 3 aylık bildirim döneminde bir denetim yapılmazsa, bunun ne gibi sonuçları olabilir?

Cevap- 3 aylık dönem sonrası da bildirim yapılabilir. Örneğin 31/12/2021 son tarihtir ancak ilgili üç ayı takip eden on iş günü içerisinde bildirim yapılabildiği için örneğin; 3/1/2022 de yapılan denetim de girilebilir. Denetim döneminin boş geçmesi STZ mevzuatına aykırılık ve bu konuda bir kurum kültürünün oluşmadığı yönünde intiba oluşturmaktadır.

Soru-Fiziki altın işlemi, altın tedarik süreci, altın tedarik ettiğimiz bir tedarikçi veya altın ithalat işlemimiz kurumumuzda yapılmamaktadır. Bu nedenle iç kontrol ve tedarik zinciri uyum görevlisinin risk yönetimi, iç kontrol ve denetim gibi sorumlulukları kapsamında değerlendirebileceği bir süreci bulunmuyor. Aynı şekilde bu durum tedarik zinciri uyum raporu içinde geçerli ve tanımlanması beklenen riskler (beş adım), uygulanabilir konular olmuyor. Bu durumda fiziki altın veya altın ithalatı bulunmayan kıymetli maden için bir tedarikçisi olmayan bir kurum olarak tedarik zinciri uyum raporunun beş adım unsurlarının değerlendirilmesi için nasıl bir yaklaşım izlenmeli?

Cevap- Bankaların kıymetli maden aracı kuruluşları gibi beş adım kuralını uygulaması zorunludur. Fiili olarak işlem yapılmıyorsa bile yönetim olarak beş adım kuralı ve diğer sorumlu tedarik zinciri düzenlemelerinin benimsemesi, gerekli mevzuat ve teknik alt yapıyı oluşturması, raporlama yapılması gerekmektedir. Bunların gerçekleşmesi durumunda aracı kuruluş yetkisinden feragat edilmesi ve süreçten sadece STZ için değil tüm kıymetli maden iş ve işlemleri için çıkılması uygun olacaktır. İthalat süreci olmasa dahi beş adım yaklaşımının ithalat hakkı bulunan tüm yükümlülerde kurum kültürü olarak edinilmesi talep edilmekte ve gerekmektedir.

Soru- Kurum tarafından oluşturulması gereken politika belgesi olarak sadece uyum politika belgesi yeterli olacak mıdır? Yoksa ilave olarak risk yönetim politika belgesi ve / veya iç kontrol politika belgesi zorunluluğu bulunmakta mıdır?

Cevap- Kıymetli Madenler Aracı Kuruluşları ile Rafinerilerin İç Kontrol Sistemi ve Uyum Esasları Hakkında Yönerge'nin 5, 8 ve 9 uncu maddeleri göz önünde bulundurulduğunda bu konuda aslında şekilsel olarak bir düzenleme öngörülmediği değerlendirilmektedir. Borsa düzenlemeleri kapsamında asıl olan sorumlu tedarik zinciri yönetimi kapsamında risk yönetimi ve iç kontrole ilişkin belirlenen politika ve prosedürlerin yazılı olarak düzenlenmiş olmasıdır. Kapsam yeterliliğini sağladığında bu hususlara yazılı olarak Uyum Politikası içerisinde yer verilmesi ya da ayrı düzenlemeler olarak oluşturulması Borsa ve STZ süreçleri için oldukça önemlidir.

Soru: Şube incelemelerinde dikkat edilmesi gereken kriterler var mı? (Örneğin; işlem hacminin şu kadarı incelenmeli, şu kadar şube incelenmeli, bankanın şubelerinin %50 si incelenmeli gibi.) Bu konuda detay bilgi iletir misiniz?

Cevap- İncelemelerde dikkat edilmesi gereken husus, fiziki kıymetli maden işlemlerinin sorumlu tedarik zinciri düzenlemelerine uygun şekilde teslim edilmesi ve teslim alınması olmalıdır. En önemli hususlar karşı tarafın tanınması, kıymetli madenin sorumlu tedarik zinciri düzenlemelerine uygun edildiğinden emin olunması gerekmektedir. İncelenecek işlem hacmi konusunda bir üst sınır ya da alt sınır bulunmamaktadır.

Soru: Kurum olarak kıymetli maden işlemimiz bulunmamaktadır. Süreçten muaf mıyız?

Cevap- Kıymetli maden işlemi ve ithalatı bulunmasa dahi, Borsa İstanbul Kıymetli Madenler Piyasası üyesi ya da Borsa Rafineri Listesinde yer alan bir kurumun/rafinerinin yükümlü sıfatıyla tüm sorumlu tedarik zinciri süreçlerinden yükümlü sıfatıyla sorumlu olduğu unutulmamalıdır. İstatistik olarak veriler sıfır (0) bildirilebilir. Tüm yükümlüler gibi süreçlerin düzenli ve tarihlere uygun işletilmesi gerekmektedir.

Soru: Tedarik Zinciri Uyum Raporu'nun haziran ayı sonuna kadar hazırlanması, Bakanlık ve Borsa'ya gönderilmesi ile internet sitesinde yayınlanma zorunluluğu bulunmaktadır. Rapora dair söz konusu yükümlülüklerin Yönetim Kurulu adına iç kontrol faaliyetlerini yerine getiren İç Kontrol Başkanlığımız tarafından yerine getirilip getirilemeyeceği, raporun yönetim kurulu tarafından imzalanmasına dair bir zorunluluk bulunmakta mıdır?

Cevap- Denetlenen yükümlüler, tedarik zinciri uyum politikası ile raporlama dönemini kapsayan işlemlerin bu politikalara uygunluğunu gösteren tedarik zinciri uyum raporunu her yıl için hazırlamak ve yönetim kurulları tarafından onaylanmış olan tedarik zinciri uyum raporunu sorumlu tedarik zinciri denetçisine sunmakla yükümlüdür. Ayrıca tedarik zinciri uyum raporu denetlenen yükümlülerin kurumsal internet sitelerinde yayımlanmalı, Borsa ve Bakanlığa gönderilmelidir. Bununla birlikte, 26/05/2022 tarihinde Türkiye Bankalar Birliği'ne gönderilen "Sorumlu Tedarik Zinciri Düzenlemeleri Hakkında" konulu yazıda belirtilen "Bankaların Bağımsız Güvence Raporunu yönetim kurullarının bilgisine sunduklarını beyan etmeleri yeterlidir." ifadesi kıyasen tedarik zinciri uyum raporu için de uygulanabilir.

Soru- Uyum rehberi 3.1.1 Yükümlüler Dâhil Kıymetli Maden Tedarik Zincirindeki Tüm Şirketler İçin Genel Tavsiyeler'de belirtilen "borsa aracı kuruluşlarının alım-satım konu kıymetli metallerle ilgili seri no belirtmesi" zorunlu mudur? Hangi ürünler için geçerlidir? (Altın; large bar, kilo bar, gram bar; Gümüş; ; large bar, kilo bar, gram bar, granül?)

Cevap- Buradaki amaç kıymetli maden girdi ve çıktılarını geriye dönük olarak tespit etmek ve/veya bir evrak arşiv ve akış sistemini desteklemek amacıyla dahili envanter ve işlem belgeleme sisteminin sürekliliğinin sağlanmasıdır. Bu amaç çerçevesinde seri numaralarının tutulması uygun olacaktır. Seri numarası kıymetli madenin üstünde yoksa paketi üzerinde yer alabilmektedir. Yükümlü, kendi politikası ve tedarik zincirine özgü inceleme ve değerlendirme sonrası, düşük riskli olarak kabul edilebilir görülmesi halinde örneğin; gram altınların kaydının seri numarası bazında tutulmaması şeklinde bir politika benimseyebilir.

Soru- Tedarik zinciri uyum raporu ile ilgili olarak iç piyasada Borsa İstanbul mevzuatı çerçevesinde bankalar arası altın alım-satım yapan bir firmayız. Raporda ne gibi hususları belirtmek gerekiyor? Somut olarak örnek verebilir misiniz?

Cevap- Borsa'da ve Borsa dışında tedarik edilen Borsada işlem gören tüm kıymetli madenler sorumlu tedarik kapsamındadır. Uyum Raporunda yer alması gerekli unsurlar Borsa İstanbul Sorumlu Tedarik Zinciri Güvence Denetimi Yönergesi'nin özellikle birinci ve ikinci fıkrasında yer almaktadır. Bunun yanı sıra daha detaylı açıklamalar için uyum rehberinin "3.5 Adım V: Tedarik Zincirinin Mevcut Durumunun Uyum Düzeyinin Belirlenmesi Çalışmalarının Yıllık Olarak Raporlanması" maddesinin özellikle (A) ve (C) bentlerine bakılmalıdır.

İlgili düzenlemelere aşağıdaki linkten ulaşabilirsiniz.

<https://www.borsaistanbul.com/tr/sayfa/415/sorumlu-tedarik-zinciri>

Soru- Sorumlu Tedarik Zinciri Güvence Denetimi Yönergesi'nin 20 inci maddesinde yıllık raporun unsurları arasında Borsa İstanbul Sorumlu Tedarik Zinciri Uyum Yönergesine uyum konusunda yönetim beyanı da yer alıyor. Bu raporun bir formatı ya da alınması beklenen Yönetim Beyanının bir formatı var mıdır? Nasıl bir içerik bekleniyor yönetim beyanı ve yıllık rapor için?

Cevap- Tedarik Zinciri Uyum Raporu ile ilgili özet bilgileri Borsa İstanbul A.Ş. Kıymetli Madenler Aracı Kuruluşları İle Rafinerilerin İç Kontrol Sistemi ve Uyum Esasları Hakkında Yönerge'nin 10. maddesinde; detaylı bilgileri ise Borsa İstanbul A.Ş. Sorumlu Tedarik Zinciri Güvence Denetimi Yönergesi'nin 20. Maddesinde bulabilirsiniz. Ayrıca Borsa İstanbul A.Ş. Kıymetli Madenler Sorumlu Tedarik Zinciri Uyum Rehberi, 3.5. Adım V. içerisinde de mevcut bilgiler bulunmaktadır.

Yönetim beyanına ilişkin açıklama 20 inci maddenin ikinci fıkrasında "Yükümlüler, işbu maddenin 1 inci fıkrasının (ç) bendi kapsamında yapacağı bildirim kapsamında, değerlendirmeler yapmalı ve genel bir "Evet" veya "Hayır" sonuç bildirimini sunmalıdır. Yükümlüler Borsa İstanbul Sorumlu Tedarik Zinciri Uyum Yönergesinde tanımlanan beş adımın her birine tam olarak uyduğunu açıkladıysa, genel uygunluğa "Evet" yanıtı vermelidir. Yükümlüler, adımlardan en az birine "uyumsuzluk" gösterdiğini açıkladıysa, genel uyumluluğa "Hayır" yanıtı vermelidir. Yükümlülerin adımlardan biri için "kısmi" uygunsuzluğa sahip olduğu ve genel olarak uyum içinde kalması gerektiğine inandığı bir durumda, genel uyuma "Evet" yazılmalı ve nedenleri açıklanmalıdır." belirtilmiştir.

Soru- Altın buluşmaları süreci kapsamında müşterilerin getirdiği hurda altın, rafineri tarafından teslim alınmakta; ilgili işlem kapsamında müşteri ile rafineri arasında çerçeve sözleşme düzenlenmektedir. Müşterinin fiziki altın teslim etme işleminde bankaların bir dahil bulunmamakta olup, müşteri ile rafineri arasındaki sözleşmede Bankamız taraf değildir. Bununla birlikte, Rafineri müşterilerden teslim aldığı hurda altınlara istinaden belirli periyotlarla bankalara fiziki altın teslim etmektedir. Hurda altın işlemleri Ek-5 bildirimine konu edilmeli midir?

Cevap- Müşteriler tarafından teslim edilen altın Borsa İstanbul'da işlem görebilecek nitelikteyse; (külçe, mini külçe, large bar, granül torbası) şubede teslim alınması borsa dışı işlem olarak 3 aylık istatistiklere eklenmelidir. Müşteriler tarafından teslim edilen ziynet eşyalarının külçeye dönüştürülerek Borsa kasanıza teslim edilmesi ise aynı istatistik formunda Borsa içi işlem olarak değerlendirilmelidir.

Eğer borsa kasanıza teslim edilen bir kıymetli madenden bahsediyorsak, Borsa içi iş hacmine yazılmalıdır. Kullanıcı rolünde metal hareket görüntüleme yetkisi bulunan bir KASA kullanıcınız (örneğin; Hazine departmanında çalışan bir kullanıcı olabilir.) dönem içerisinde saklama kasanıza giren ve çıkan tüm metalleri belirleyebilir ve bu veriyi borsa içi iş hacmi olarak raporlayabilirsiniz.

Soru- Borsaya yapılacak bildirim formunun toplam işlem hacmi/miktarı ile denetlenen işlem sayısı ve denetlenen şube sayısı verilerine, dönem içerisinde hurda altın işlemlerinin gerçekleştirildiği işlem ve şube adetlerinin mi yoksa hurda altın işlemleri karşılığında rafineri tarafından bankaya yapılan külçe altın teslim işlemleri mi yazılmalıdır?

Cevap- Eğer dönem içerisinde hurda altın işlemlerinin gerçekleştirildiği şubelerde o işlemlere ilişkin bir denetim yapıldıysa belirtilmelidir. Hurda altın işlemleri karşılığında rafineri tarafından bankaya yapılan külçe altın teslim işlemleri noktasında bir denetim gerçekleştirildiyse bu veri de aynı şekilde belirtilmelidir. Ancak böyle bir işlem yoksa belirtilmesine gerek yoktur.

Soru- T.C. Hazine ve Maliye Bakanlığı tarafından açıklanan “Türkiye Ekonomi Modeli Yeni Adımlar ve Enflasyon Tedbirleri” kapsamında vatandaşların yastık altı altın tasarruflarının ekonomiyeye kazandırılması amacıyla 1 Mart 2022 tarihinden itibaren Bankalarca Çeyrek Altın Hesabı (CYR) ürünü uygulamaya alınmış ve Çeyrek Altın Hesabına aktarılmak üzere T.C. Hazine ve Maliye Bakanlığı Darphane ve Damga Matbaası Genel Müdürlüğü (Darphane) ürünlerinin fiziki olarak teslim alınmasına başlanmıştır. Bu uygulama kapsamında fiziki olarak teslim alınan altınların BİST sorumlu tedarik zinciri uyumluluk mevzuatına tabi olup olmadığının ve bu işlemlerin KASA uygulaması üzerinden Borsanıza bildirilmesi gerekmekte midir?

Cevap- Çeyrek altınların eritilip rafine edilerek elde edilen külçelerin ya da çeyrek altın karşılığı verilen külçelerin Borsamız saklama kasasına teslim edilmesi durumunda İşlemler Borsa içi iş hacmi içerisinde yer almalıdır. Eğer borsamızda işlem görebilecek (mini külçe, kilobar, large bar, granül torbası) şeklindeki kıymetler Borsa dışında teslim alınıp, teslim ediliyorsa bunlarda Borsa dışı iş hacminde belirtilmelidir.

Soru- Tedarik Zinciri Uyum Raporu’nun haziran ayı sonuna kadar hazırlanması, Bakanlık ve Borsa’ya gönderilmesi ile internet sitesinde yayınlanma zorunluluğu bulunmaktadır. Rapora dair söz konusu yükümlülüklerin Yönetim Kurulu adına iç kontrol faaliyetlerini yerine getiren İç Kontrol Başkanlığımız tarafından yerine getirilip getirilemeyeceği, raporun yönetim kurulu tarafından imzalanmasına dair bir zorunluluk bulunmakta mıdır?

Cevap- Güvence yönergesinin 19 uncu maddesinin beşinci fıkrası gereğince denetlenen yükümlüler, tedarik zinciri uyum politikası ile raporlama dönemini kapsayan işlemlerin bu politikalara uygunluğunu gösteren tedarik zinciri uyum raporunu her yıl için hazırlamak ve yönetim kurulları tarafından onaylanmış olan tedarik zinciri uyum raporunu sorumlu tedarik zinciri denetçisine sunmakla yükümlüdür. Ayrıca tedarik zinciri uyum raporu denetlenen yükümlülerin kurumsal internet sitelerinde yayımlanır. Bununla birlikte, 26/05/2022 tarihinde Türkiye Bankalar Birliği’ne gönderilen “Sorumlu Tedarik Zinciri Düzenlemeleri Hakkında” konulu yazıda belirtilen “Bankaların Bağımsız Güvence Raporunu yönetim kurullarının bilgisine sunduklarını beyan etmeleri yeterlidir.” ifadesi kıyasen tedarik zinciri uyum raporu için de uygulanabilir.

Soru- Menşei ülke listesinin Bakanlığa ve Borsaya bildirim zorunluluğu bulunmakta fakat gerek Tebliğde gerekse Borsanın yayımladığı prosedürde bildirim hangi dönemde yapılacağı belirtilmemiş olup, menşei ülke listesinin Bakanlığa ve Borsaya bildirim esasları nedir?

Cevap- Borsa İstanbul A.Ş. Sorumlu Tedarik Güvence Denetimi Yönergesinin “Tedarik Zinciri Uyum Raporunun unsurları” başlıklı 20 nci maddesinin 4 üncü fıkrası aşağıdaki gibidir:

“Yükümlüler, cevher, standart dışı işlenmemiş kıymetli madenler ve rafine edilmiş her bir kıymetli maden cinsi için Menşei Ülke Listesi tutmak zorundadır. Menşei Ülke Listesinde kıymetli madenin; menşei ülkesi, miktarı ve cinsi (cevher, standart dışı ve rafine edilmiş olmak üzere üç grup halinde) belirtilir. Menşei Ülke Listesinin Bakanlığa ve Borsaya gönderilmesi zorunlu olmakla birlikte kamuya açıklanması zorunlu değildir.”

Diğer taraftan yine anılan Yönergenin “Yönetim raporu” başlıklı 22 nci maddesinin ilk fıkrasının (1) bendinde “Her bir kaynaktan alınan miktarlar (kg cinsinden) dâhil, çıkarılan ve geri dönüştürülmüş kıymetli madenler için menşei ülkeler listesi (bu Yönergede yükümlülük olarak belirtilen çerçevede)” şeklindeki hüküm ile Menşei Ülke Listesi’nin Yönetim Raporunun bir unsuru olduğu belirtilmiştir.

Bu çerçevede, Yönerge'nin 20 nci maddesine uygun olarak hazırlanan Menşei Ülke Listesi'nin her yıl en geç Haziran ayı sonuna kadar sunulması gereken Bağımsız Güvence Raporunun eki Yönetim Raporunda yer alması gerekmektedir.

Soru- Bağımsız denetim şirketi tarafından Tebliğ ve Borsa prosedürlerine uygun olarak hazırlanan bağımsız güvence raporunun, raporu hazırlayan bağımsız denetim şirketi tarafından şirket yönetim kurullarına teslimi sonrasında yönetim kurulu tarafından bağımsız güvence raporunun yönetim kurulu kararıyla kabul edilmesi sonrasında hem bağımsız güvence raporunun hem de yönetim kurulu kararının Bakanlığa ve Borsa'ya süresi içinde gönderilmesi ve internet sitesinde yayımlanması gerekmektedir. Bakanlığa ve Borsaya gönderilecek yönetim kurulu kararının içeriği konusunda Borsa tarafından bir bilgilendirme yapılacak mıdır? Yönetim kurulu kararı Bakanlığa ve Borsaya gönderirken noter onaylı olarak mı gönderilecektir, yönetim kurulu kararının Ticaret Sicil Gazetesinde yayımlanarak tescil edilmesi gerekli midir?

Cevap- Bağımsız Güvence Raporunun, raporun kabulüne yönelik yönetim kurulu kararıyla birlikte Bakanlığa ve Borsaya gönderilmesi yeterlidir. Yönetim kurulu kararının kamuya açıklanması gerekmemektedir. Yönetim kurulu kararı için herhangi bir içerik ve şekil şartı zorunluluğu bulunmamaktadır. Teslim edilen Bağımsız Güvence Raporunun karardan anlaşılabilir olması ve kararda raporun yönetim kurulunca kabul edildiğine yönelik ifadelerin bulunması yeterlidir.

Bununla birlikte, 26/05/2022 tarihinde Türkiye Bankalar Birliği'ne gönderilen "Sorumlu Tedarik Zinciri Düzenlemeleri Hakkında" konulu yazıda belirtilen "Bankaların Bağımsız Güvence Raporunu yönetim kurullarının bilgisine sunduklarını beyan etmeleri yeterlidir." ifadesi kıyasen tedarik zinciri uyum raporu için de uygulanabilir.

Soru- 3 aylık istatistik bildirimlerinde kullanılan KMP Prosedürünün Ek-5A formunda yer alan bildirim kapsamında, Borsa İstanbul- Kıymetli Madenler Piyasası üzerinden Kur Korumalı Mevduatlara ilişkin süreç içerisinde Borsadan alım yapılan fiziki altın işlem hacminin burada raporlanması gerekmektedir midir?

Cevap: Kur korumalı mevduat işlemleri sürecinde Borsa nezdindeki kasada yer alan külçeler Merkez Bankası hesabına virman yapılmaktadır. Dolayısıyla Borsa kasasına fiziki bir giriş ya da çıkış işlemi olmamakta sadece saklama kasası içerisinde yer değiştirmektedir. Talep edilen bilgi sadece Borsa Saklama kasasına giren ya da çıkan fiziki kıymetli madenler ile ilgilidir.

Soru: 2022 yılı denetimi için bağımsız denetim şirketi ile sözleşme imzalama ve tarafınıza gönderim süre sonu nedir?

Cevap: Borsa İstanbul A.Ş. Sorumlu Tedarik Zinciri Güvence Denetimi Yönergesi madde 24/1 hükmü uyarınca "Yükümlüler, sorumlu tedarik zinciri güvence denetimini gerçekleştirecek yetkili bağımsız denetim kuruluşu ile sorumlu tedarik zinciri güvence denetim sözleşmesini, denetime tabi dönemin ilk dört ayı içerisinde imzalarlar"

Soru: Hurda altın işlemleri, devam eden güvence denetimi sürecinde bağımsız denetim firmasının da üzerinde durduğu bir konudur. Kurum olarak risklerimizi değerlendirebilmemiz için görüşlerinizi rica ederiz.

Cevap: Normal süreçte kıymetli madenin (Borsa saklama kasasına teslimata uygun gelmeye ulaşmasına kadar müşterinizi ya da iş yaptığınız tarafı kendiniz tanımanız gerekmektedir. Belirtilen süreçte fiziki altınları inceleyen ve müşteriden teslim alan rafineridir. Rafinerinin Borsa İstanbul Rafineri Listesinde yer alması halinde bankanın müşterinin altınlarına ilişkin ilave bir inceleme kapsamına gerek bulunmamaktadır. Kaydi işlemlerden dolayı bankanın MASAK mevzuatına göre rutin kontrollerini

yapması yeterli olacaktır. Yine rafinerinin Borsa İstanbul Rafineri Listesinde yer alması halinde bankanın rafinerinin son aşamada bankaya teslim ettiğim altınlarına ilişkin ilave bir inceleme kapsamına gerek bulunmamaktadır. İlgili envanter, kayıt vb.'nin tutulması ve 3 aylık bildirimler içinde bu miktarların Borsa'ya KASA uygulaması üzerinden bildirilmesi yeterli olacaktır.

Soru: Uyum raporu ve bağımsız güvence raporunun Bakanlığa ve Borsaya iletilmesi hangi usulde yapılacaktır? Posta yoluyla mı yoksa elektronik ortamda da mı gönderim yapılacaktır?

- Gönderim posta/elektronik posta aracılığıyla yapılacaksa hangi adreslere/kimin dikkatine yapılacaktır?
- Fiziki gönderilecekse, Uyum Raporu ıslak imzalı olarak gönderilebilir ancak, Bağımsız Güvence Raporu muhtemelen bankaya tek nüsha olarak sunulacağı için kopyasının iletilmesi gerekecektir. Farklı bir değerlendirmeniz var mıdır?

Cevap: Sorumlu Tedarik Güvence Denetimi Yönergesinin “Bağımsız Güvence Raporunun kesinleşmesi ve bildiri” başlıklı 33 üncü maddesinin ilk fıkrasında “Yükümlülerin Bağımsız Güvence Raporu, sorumlu denetçi tarafından imzalandığında kesinleşir. Bağımsız Güvence Raporu kesinleşme tarihinin ardından makul sürede denetlenen yükümlülerin yönetim kuruluna teslim edilir. Denetlenen yükümlülerin yönetim kurulunca teslim alınan Bağımsız Güvence Raporu ve raporun kabulüne yönelik yönetim kurulu kararıyla birlikte Bakanlığa ve Borsaya gönderilir” ifadesi yer almaktadır.

Bununla birlikte, Kıymetli Madenler ve Kıymetli Taşlar Piyasası Prosedürünün (Prosedür) “Yıllık bildirimler” başlıklı 3.4.1.’nci maddesinde hazırlanan Tedarik Zinciri Uyum Raporunun her yılın haziran ayı sonuna kadar Bakanlığa ve Borsaya yazı ekinde sunulması ile yükümlünün internet sitesinde yayımlanması zorunlu olduğu hususu düzenlenmiştir. Prosedürün “Bağımsız Güvence Raporu” başlıklı 3.6.3’üncü maddesinde “Yükümlülerin Bağımsız Güvence Raporu, sorumlu denetçi tarafından imzalandığında kesinleşir. Bağımsız Güvence Raporu kesinleşme tarihinin ardından makul sürede denetlenen yükümlülerin yönetim kuruluna teslim edilir. Denetlenen yükümlülerin yönetim kurulunca teslim alınan Bağımsız Güvence Raporu ve raporun kabulüne yönelik yönetim kurulu kararıyla birlikte Bakanlığa ve Borsaya gönderilir. Bağımsız Güvence Raporunun, ilgili denetim döneminin bitimini izleyen Haziran ayı sonuna kadar denetlenen yükümlülerin internet sitesinde yayımlanması ve ayrıca Bakanlığa ve Borsaya gönderilmesi zorunludur.” ifadesi yer almaktadır.

Bu çerçevede, Bağımsız Güvence Raporunun raporun kabulüne yönelik yönetim kurulu kararıyla birlikte Bakanlığa ve Borsaya gönderilmesi gerekmektedir. Yönetim kurulu kararının kamuya açıklanması gerekmemektedir. Yönetim kurulu kararı için herhangi bir içerik ve şekil şartı zorunluluğu bulunmamaktadır. Teslim edilen Bağımsız Güvence Raporunun karardan anlaşılabilir olması ve kararda raporun yönetim kurulunca kabul edildiğine yönelik ifadelerin bulunması yeterlidir. Bankaların ise Bağımsız Güvence Raporunu yönetim kurullarının bilgisine sunduklarını beyan etmeleri yeterlidir.

- Dolayısıyla, ilgili raporlara ilişkin gönderim posta yoluyla Kıymetli Madenler ve Kıymetli Taşlar Piyasası Operasyon Müdürlüğüne hitaben yapılmalıdır. Posta gönderildikten sonra teyit amaçlı [kmtm_info@borsaistanbul.com](mailto:info@borsaistanbul.com) adresine taranmış halini gönderebilirsiniz.
- Uyum raporu ıslak imzalı olarak gönderilmelidir. Bağımsız güvence raporu ilk olarak Bağımsız Denetim kurumu tarafından Borsaya bildirilecektir. Daha sonra raporun kabulüne yönelik YK kararı ile birlikte raporun sizin tarafınızdan Borsaya ve Bakanlığa bildirilmesi gerekmektedir. Elinizdeki nüshanın kopyasını iletebilirsiniz. Tedarik Zinciri Uyum Raporu, BDK tarafından hazırlanacak Yönetim Raporu ile birlikte Güvence Raporunun ekleri olduğundan hepsini YK kararı ile birlikte toplu şekilde de yollayabilirsiniz.

Soru- Borsa tarafından gönderilen 13/04/2022 tarihli “İYTT, Menşei Ülke Listesi, İthalat kayıtları ve Yönetim Kurulu Kararı Hakkında” e-postada “Bankaların ise Bağımsız Güvence Raporunu yönetim kurullarının bilgisine sunduklarını beyan etmeleri yeterlidir.” ifadesine yer verildiği görülmüştür. Bu kapsamda, tarafınıza isimleri bildirilmiş olan iletişim kişilerinden en az birinin imzasını/onayını taşıyan ve ekinde raporların iletildiği sunum yazısında bu yönde bir beyan yeterli olacak mıdır?

Cevap- Üst yazı için bankadan imzaya yetkili birinin göndermesi yeterli olur. İletişim kişilerinden imzaya yetkili kişiler de iletebilir.

Soru- Tedarikçinin tedarikçilerine ilişkin bilgilerin tutulması zorunlu mudur? Tedarikçi bu bilgiyi vermez ise ne yapmamız gerekir?

Cevap- Yükümlünün en iyi niyetle bu bilgileri tutması, bu bilgileri vermek istemeyen potansiyel tedarikçiler ile ticari ilişkilerini tekrar değerlendirmeleri faydalı olacaktır.

Soru- Sorumlu Tedarik Zinciri uyum rehberi “Yükümlüler Dâhil Kıymetli Maden Tedarik Zincirindeki Tüm Şirketler İçin Özel Tavsiyeler” başlıklı 3.1.2’inci maddesinin C fıkrasının 6 ıncı maddesinde “kıymetli maden çıktıları aşağıdaki bilgilerle kaydedilmeli ve tanımlanabilir hale getirilmelidir (örneğin altın ürünlerinin üzerine fiziki olarak basılarak ve/veya tahrif edildiğinde/silindiğinde anlaşılabilir biçimde ambalaj malzemesine eklenerek) tahrif ve değiştirme teşebbüsleri açıkça anlaşılabilir biçimde ilgili çıktıya eklenmeli veya basılmalıdır.

a. Rafinerinin adı ve/veya kaşesi/logosu.

b. Rafinaj/üretim yılı, ağırlığı, saflık ayarı

c. Her bir çıktıya verilmiş farklı referans numarası (seri numaraları, elektronik tanımlama numarası veya diğer uygulanabilir araçlar vs.). ifadeleri yer almaktadır.

Rafineri tüm çıktıları ile kast edilen nedir? Kg ürünler midir? Kilobarlarda üretim yılı bulunmamaktadır.

Cevap- Rafinerinin ürettiği ve ilgili düzenlemeler kapsamında Borsa kasasına teslim edilecek tüm kıymetli madenler için geçerlidir. Kilo bar ve mini bar da yıl bilgisinin bulunmaması bilgimiz dahilindedir ve bu kıymetli madenler için kendi iç kontrol sisteminizde üretim ya da edinim yılı bilgisinin tutulması gerekmektedir.

Mini külçelerin bizatihi üzerinde seri numarası bulunmayabilir. Dış pakette seri numarası yer alabilmektedir. Dış paketin de seri numarası olması Borsa için yeterlidir. Deforme olması durumunda ilgili rafineri ile tekrar paketlenmesi önerilmektedir. Dış paketi olmayan mini külçelerin alım satımı konusunda tekrar değerlendirme yapmanız önerilmektedir.

Soru- Sorumlu Tedarik Zinciri Uyum Rehberi “Yükümlüler İçin Risk Yönetimi” başlıklı 3.3.1.’inci maddesinin B fıkrasının 4 üncü maddesi gereğince “Tedarikçilerle yapılan ticari ve/veya yazılı sözleşmelere konulacak hükümleri ile tedarikçiler nezdinde ani ve habersiz kontroller yapabilme ve ilgili belgelere erişebilme hakkı elde etmelidir.” ifadesi yer almaktadır.”Bu durum talep edildiğinde müşteri kabul etmeyebilir. Müşteriden talep etmemiz yeterli midir? Yeterli değilse bu durum karşısında nasıl davranılmalıdır?

Cevap- Tedarikçinizden talep edip kabul etmeyen bu bilgiyi paylaşmayan ancak kıymetli maden sektöründe iş ve işlem yapmaya çalışan bir kurum ile ticari ilişkinizi tekrar gözden geçirmenizi tavsiye ederiz. İlgili kurumun çok gizli olmayan işin doğal akışında olan bilgileri paylaşacağı düşünülmektedir. Ticari sır dışındaki bilgilerin paylaşılması veya ticari sır altında kıymetli madenin kaynağıyla ilgili

şüphenin giderilmesi durumunda tedarik zincirinden çıkartılması dahil gerekli tedbirlerin alınması tavsiye edilebilir. Türkiye’de altın ticaretinin sorumlu tedarik zinciri kültürü içinde gelişmesi sonucunda bu konudaki farkındalığın tüm paydaşlarca artması, şüpheli tedarikçilerin sistemden dışlanmasına neden olacak ve bu tür sorunların zamanla ortadan kalkmasını sağlayacaktır.

Soru- Ek-5 Borsa İstanbul Sorumlu Tedarik Zinciri İstatistiki Bilgi Detay Bildirim Formunda yer alan Borsa içi ve Borsa dışı kavramları neyi ifade etmektedir?

Cevap- Borsa dışı Borsa saklama kasası dışında yapılan ve Borsada işlem görebilecek tüm ürünleri kastetmektedir. Borsa içi ise Borsa kasasına fiziki teslim edilen ya da alınan kıymetli madendir. Ayrıca KASA uygulamasında ilgili form doldurulurken açıklama ile uyarı verilmesi sağlanmıştır.

Soru- Kıymetli Madenler Aracı Kuruluşları ile Rafinerilerin İç Kontrol Sistemi ve Uyum Esasları Hakkında Yönergenin 20 inci maddesinin dördüncü fıkrasında “Menşei Ülke Listesinde kıymetli madenin; menşei ülkesi, miktarı ve cinsi (cevher, standart dışı ve rafine edilmiş olmak üzere üç grup halinde) belirtilir.” denilmektedir. Söz konusu hükümdeki “rafine edilmiş” ifadesini nasıl yorumlamak gerekmektedir.

Cevap- Kıymetli maden kaynakları hakkında bilgi için Borsa İstanbul A.Ş. Kıymetli Madenler Sorumlu Tedarik Zinciri Uyum Rehberinin 1.2 numaralı başlığı incelenebilir. Rafineriler dışındaki yükümlülerin “rafine edilmiş” ifadesini cevher ve standart dışı nitelikte olmayan kıymetli madenleri kapsayacak şekilde kullanmasında sakınca bulunmamaktadır. Rafinerilerin ise “madenden çıkarılan” ve “geri dönüştürülebilir” olarak en az iki grup halinde belirtmesi uygun olacaktır.

Soru—Kurum olarak gerek KGK (Kayık dahil) gerekse SPK ve BDDK kapsamındaki şirketlerin bağımsız denetimini gerçekleştirmektediriz.

Bildiğiniz üzere; 27.09.2021 tarihinde revize edilen “Borsa İstanbul Kıymetli Madenler Piyasası Prosedüründe; Sorumlu tedarik zinciri güvence denetimi faaliyetlerinde bulunmak isteyen bağımsız denetim kuruluşlarının aşağıda belirtilen bilgi ve belgeler ile Borsaya başvurmaları gerektiği belirtilmiştir:

*****

b) Kıymetli maden tedarik zinciri ve denetimiyle ilgili aldığı veya verdiği eğitimlere ilişkin belgelerin birer örneği,

*****

İstenen şartlardan birisi olan yukarıda b fıkrasındaki “Kıymetli maden tedarik zinciri ve denetimiyle ilgili aldığı veya verdiği eğitimlere ilişkin belgelerin birer örneği” hususuyla ilgili bilgi almak istiyorum. Yayımlanan prosedürde Bağımsız denetim şirketlerinde görev alacak Sorumlu Tedarik zinciri denetçilerinin bu eğitimleri nereden alacağı veya eğitim yerine kabul edilen hususlara ait bir bilgiye ulaşamadık (Örneğin sektörde gerçekleştirilen finansal bağımsız denetimler vb eğitimden sayılmakta mıdır?).

Cevap- Güvence Denetim Yönergesinin “Yetkili bağımsız denetim kuruluşlarının ve denetçilerin yükümlülükleri” başlıklı 21 inci maddesinin beşinci fıkrası gereğince “Yetkili bağımsız denetim kuruluşları, istihdam ettikleri sorumlu tedarik zinciri denetçilerinin süreklilik arz edecek şekilde eğitim programlarına katılmalarını sağlamakla yükümlüdür.”

Dolayısıyla denetçilerin kendi mesleki eğitimlerinin yanı sıra, kambiyo mevzuatı ve uygulaması, çatışmalardan etkilenmiş ve yüksek riskli bölge kavramı ve diğer uyum rehberi kavramları, sorumlu tedarik zinciri adımları ve bu konuda örnek olay çalışmaları, sorumlu tedarik zinciri ile ilgili mevzuat, risk alanları, kurum politikası ve prosedürleri, borsa düzenlemeleri ve ilgili diğer mevzuat çerçevesinde; müşterinin tanınmasına ilişkin esaslar, ilgili kurum ve kuruluşlara yapılacak bildirimlere ilişkin esaslar, muhafaza ve ibraz yükümlülüğü, bilgi ve belge verme yükümlülüğü, yükümlülükler uymaması halinde uygulanacak yaptırımlar, suç gelirlerinin aklanması ve terörün finansmanı ile mücadele alanında uluslararası düzenlemeler hakkında aldığı eğitimleri borsa bilgisine sunmalıdır.